

Nurmijärven kunnan talousarvio 2021 ja taloussuunnitelma 2021-2023

Kunnanhallitus 19.10.2020 § 226

921/02.02.00/2020

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi).

Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Tasapainon arvioinnissa huomioidaan tarvittaessa taseeseen edellisiltä tilikausilta muodostuneet ylijäämät. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan edellyttämät määrärahat ja tuloarviot ja siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee olla käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Talousarvio ja -suunnitelma 2021-2023 on valmisteltu kunnanhallituksen (KH 152/2020) antaman talousarviokehyksen pohjalta, joka osaltaan pohjautuu valtuuston 12.6.2019 vahvistamaan (KV 50/2019) Nurmijärven kestävä kasvu -ohjelmaan (NUUKA-ohjelma). Lisäksi kehyksessä käyttötalouden nettomenoraamin asettamisessa on huomioitu sopeutustarpeet, jotka liittyvät koronan aiheuttamaan akuuttiin kunnan talouden heikentymiseen.

Ohjelman tavoitteiden sekä käynnistyneen talouden tasapainotustyön pohjalta kunnanhallitus on kehyksessä esittänyt talousarviovalmistelun lähtökohdaksi seuraavaa:

1. Kunnan omassa palvelutuotannossa ei ole käyttötaloudessa kasvuvaraa taloussuunnitelmakautena 2021-2023 ja käyttötalouden budjetoinnin lähtökohtana on ollut 2019 vuoden tilinpäätöstaso.
2. Bruttoinvestoinnit vuonna 2021 ovat enintään 48,0 milj. euroa (sis. liikelaitokset).
3. Kunnallisveroprosenttiin ja kiinteistöveroprosentteihin ei esitetä muutoksia vuodelle 2021.

Kunnan toimialat ja liikelaitokset ovat valmistelleet talousarvioehdotuksensa kunnanhallituksen antaman kehyksen mukaisesti 7.9.2020 mennessä.

Kunnanhallituksen kehyksestä poiketen kunnanjohtajan talousarvioesitys sisältää 2,0 milj. euron määrärahalisäyksen sosiaali- ja terveyspalvelujen budjettiin. Muutoin kunnanjohtajan talousarvioesitys on olennaisilta osin annetun kehyksen mukainen.

Nurmijärven kunnan taloudelliset lähtökohdat kaudelle 2021-2023

- Kunnan taloudelliset lähtökohdat tulevalle suunnitelmakaudelle ovat erittäin haastavat erityisesti korona-pandemian verotulovaikutuksista ja sote-menojen ennakoituva voimakkaammasta kasvusta johtuen. Kunnan pitkän aikavälin talousennuste on verotulojen kasvun hidastumisen ja sote-menojen nousun yhteisvaikutuksesta heikentynyt yli 100 milj. euroa aikavälillä 2021-2026. Tilanne on hankala, sillä jo ennen koronaa kunnan tilikaudet ovat toteutuneet merkittävästi alijäämäisinä ja velkaantuminen on ollut voimakasta.
- Kunnan käyttötalousmenot ovat nousseet merkittävästi viime vuosina, kun samaan aikaan verotulojen kehitys on ollut poikkeuksellisen verkkaisista. Kunnan käyttötalousmenojen

kasvu on ollut 2017-2019 28,3 milj. euroa kun samalla aikavälillä verotulot ovat kasvaneet 7,1 milj. euroa. Valtionosuuksien nousu huomioituna on kunnan verorahoitus yhteensä kasvanut vain 9,5 milj. euroa.

- Kunnan lainakanta on tilikausien 2011-2018 aikana kasvanut 75,6 milj. eurosta 169,3 milj. euroon. Suhteellisen lyhyessä ajassa kunnan lainakanta on yli kaksinkertaistunut ja vuonna 2019 lainakanta nousi jo 199,3 milj. euroon. Vuoden 2020 osalta tilinpäätösennusteessa lainakannan arvioidaan asettuvan 209,7 milj. euron tasoon.
- Pitkän aikavälin talouden näkymät maalaavat haasteita kunnan taloudenpidolle ja lopulta myös toiminnan järjestämiselle. Kunnan talous tulee jatkumaan pitkään alijäämäisenä ilman tasapainottavia toimenpiteitä. Myös kunnan lainakannan kasvu tulee voimistumaan merkittävästi, mikäli investointien sopeutukset jäävät liian maltillisiksi. Jo loppuvuoden 2020 aikana on kunnassa tarpeen linjata käyttö- ja investointitalouden sopeutuksista, jotta talous saadaan käännettyä kestävälle uralle jo lähitulevaisuudessa. Myös verotulojen kasvattamisen mahdollisuudet tulee arvioida osana talouden sopeutusta. Käytännössä linjauksia kunnan taloudesta tullaan tekemään sekä NUUKA-ohjelmassa ja NUUKA:n toimenpidesuunnitelmassa, kuin myös käynnissä olevassa palveluverkkotyössä.

Talousarvion 2021 ja taloussuunnitelman 2021-2023 perustelut

- Palvelutuotannon nettomenot ovat vuonna 2021 225,6 milj. euroa, joka on noin 4,5 milj. euroa enemmän vuoden 2019 tilinpäätökseen verrattuna. Kuluva vuoden tilinpäätösennusteeseen (Osavuosikatsaus 1.1.-30.6.2020) nähden palvelutuotannon nettomenojen arvioidaan supistuvan 0,4 milj. euroa. Nettomenojen kasvu taloussuunnitelmassa 2021-2023 keskittyy pääasiassa sosiaali- ja terveystalouteen. Talousarvioon sisältyvät sopeutukset tasaavat merkittävästi menojen kasvupaineita. Sopeutuksia on kuvattu talousarvion yleisperusteluissa ja käyttötaloussuunnitelmassa. Palvelutuotannon nettomenojen kasvu historiassa on ollut keskimäärin yli 3 prosenttia vuodessa.
- Sosiaali- ja terveystalouden budjetti vuodelle 2021 on 128,1 milj. euroa. Tämä on noin 2,5 milj. euroa enemmän vuoden 2019 tilinpäätökseen nähden sekä 0,2 milj. euroa enemmän vuoden 2020 tilinpäätösennusteeseen (Osavuosikatsaus 1.1.-30.6.2020) nähden. Suunnitelmavuosina 2022 ja 2023 on varauduttu sosiaali- ja terveystalouteen noin 2,5 prosentin kasvuun vuodessa.
- Verotulojen kasvuennuste on heikentynyt merkittävästi vuoden takaisesta kunnan pitkän aikavälin taloussuunnitelmasta. Verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä vuonna 2021 201,5 milj. euroa, joka on 4,5 milj. euroa enemmän kuluva vuoden tilinpäätösennusteeseen nähden. Vuonna 2022 verotuloja arvioidaan kertyvän 206,2 milj. euroa ja vuonna 2023 212,2 milj. euroa. Koronaa edeltäneeseen talouden pitkän aikavälin ennusteeseen nähden verotulojen kasvu näyttää tulevana vuosina huomattavan heikkona, sillä verotulojen arvioitiin alun perin saavuttavan 206 milj. euron tason vuonna 2020, mutta nykyennusteiden mukaan vastaava verotulokertymä saavutettaisiin vasta vuonna 2022. Valtionosuuksia arvioidaan kertyvän vuonna 2021 40,7 milj. euroa, joka on 4,1 milj. euroa vähemmän vuoden 2020 tilinpäätösennusteeseen nähden.
- Verotulojen, valtionosuuksien ja rahoitustulojen ja –menojen jälkeen vuoden 2021 vuosikatteen muodostuu 17,8 milj. euroa. Vuosikate asettuu suunnitelmavuosina 2022-2023 noin 20,1-23,5 milj. euroon.
- Merkittävien investointien myötä poistojen arvioidaan nousevan 21,3 miljoonasta 26,9 miljoonaan euroon aikavälillä 2021-2023. Pitkällä aikavälillä kunnan tulee huolehtia

vuosikatteen riittävästä vahvuudesta poistojen kasvaessa, että talous säilyisi tasapainossa myös tuloslaskelmatasolla (ns. kirjanpidollinen tasapaino).

- Taloussuunnitelmassa kunnan bruttoinvestointitaso vuonna 2021 on 47,4 milj. euroa, vuonna 2022 58,3 milj. euroa ja vuonna 2023 50,2 milj. euroa. Rahoitusosuuksia investointeihin on arvioitu taloussuunnitelmakaudella kertyvän yhteensä 3,1 milj. euroa.
- Arvioitu nettolainakannan muutos vuonna 2021 on 25,5 milj. euroa, jolloin kunnan lainakanta nousisi yhteensä noin 235,2 milj. euroon. Suurista investoinneista ja kunnan heikentyneestä taloustilanteesta johtuen velkaantuminen lähivuosina tulee kiihtymään merkittävästi. Vuoden 2023 loppuun mennessä kunnan lainakannan arvioidaan nousevan 298,2 milj. euroon.
- Muuttuneesta taloustilanteesta johtuen, NUUKA-ohjelman välitavoitteen saavuttaminen on kääntynyt mahdottomaksi ja myös vuoden 2026 lopun sitovan lainakantatavoitteen saavuttaminen on äärimmäisen haastavaa. NUUKA-ohjelman päivittämisen yhteydessä arvioidaan loppuvuodesta 2020 toimet, jolla velkaantuminen saadaan hidastumaan heikentyneessä taloustilanteessa.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Esitys

Kunnanhallitus päättää:

1. hyväksyä osaltaan vuoden 2021 talousarvion ja taloussuunnitelman 2021-2023 ja esittää sen edelleen valtuuston hyväksyttäväksi,
2. valtuuttaa talousjohtajan tekemään mahdolliset tekniset korjaukset talousarviokirjaan.

Valmistelija

kunnanjohtaja Outi Mäkelä, puh. 040 317 2100
talousjohtaja Ville Rajahalme, puh. 040 317 2080
taloussuunnittelupäällikkö Erno Kontio, puh. 040 317 2071

Käsittely

Ennen asian käsittelyn aloittamista kokouksessa pidettiin tauko klo 15.09–15.20.

Käsiteltiin YLEISPERUSTELUT -luku seuraavin huomioin:

- sivulle 4 muutetaan organisaatiokaavion otsikko kulumaan ”Kunnan organisaatorakenne 1.1.2021-30.6.2021”. Kaavion yhteyteen lisätään tieto toimielinorganisaation muuttamisesta: ”Valtuusto päättää toimielinorganisaation uudistamisesta vuoden 2021 aikana.”
- sivulta 21 Talonrakennus -kohdasta muutetaan virke ”Talonrakennushankkeet ovat palveluverkkosuunnitelman mukaisia” kuulumaan ”Talonrakennushankkeet toteutetaan palveluverkkosuunnitelman mukaisesti”.

Käsiteltiin KUNTASTRATEGIA, STRATEGIAN VUOSITAVOITTEET JA STRATEGIAMITTARIT-luvut seuraavin huomioin:

- sivulta 43 kohdasta Kunnan omistamisen tehostaminen kohta muutetaan ”Arvioidaan konserniomistusten realisoinnin mahdollisuuksia ja luovutaan sellaisista omistuksista, joiden strateginen merkitys kunnalle on vähäinen, tai luovutaan omistuksista osittain, silloin kun se on strategisesti ja taloudellisesti perustelua vastuutoimialaksi konsernipalvelut”.

Käsiteltiin LIIKELAITOKSET -luku seuraavin huomioin:

- Aleksia -liikelaitoksen osalta sivulle 150 lisätään Toimintaympäristö ja sen muutokset -kohdan toiseen kappaleeseen viimeiseksi lauseeksi ”Toiminnan sopeutus aloitetaan tällöin välittömästi” ja kolmannen kappaleen viimeinen lause muutetaan muotoon ”Kunnanhallitus on päättänyt siirtää kaikki ruokapalvelut Aleksialle”.

Käsiteltiin TYTÄRYHTEISÖT -luku seuraavin huomioin:

- Nurmijärven Kodit Oy:n osalta sivun 161 taulukkoon tehdään tekninen korjaus sarakkeen TP2019 osalta.

Käsiteltiin LIITTEET -luku seuraavin huomioin:

- Asemakaavoitusohjelman osalta tehdään Juha Peltosen ehdottamana ja Alpo Sailion kannattamana seuraavat lisäykset ja muutokset:
 - o sivulle 188 kohtaan 7. Heinoja I (2-232) Ensimmäisen kappaleen viimeiseen lauseeseen lisätään sana ”osa” ja toisen kappaleen ensimmäinen lause poistetaan kokonaan.

Kohta 7. Heinoja I (2-232) kuuluu seuraavasti: Heinoja on Raalantien länsireunassa sijaitseva kaavoittamaton alue. Heinojassa on sekä kunnan että yksityisten omistuksessa olevia maa-alueita. Kaavoituksen lähtökohtana on pientalovaltainen asuntoalue, jolla katetaan osa Kirkonkylän myyntitarpeesta useaksi vuodeksi eteenpäin.

Kaava on hyväksytty valtuustossa tammikuussa 2020. Kaavan hyväksymispäätöksestä on valitettu Helsingin hallinto-oikeuteen.

- sivulle 188 kohtaan 12. Heinoja III (2-XXX) lisätään ensimmäiseen lauseeseen sanat ”Rajamäentien varressa” ja ”hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärellä”.
 - o Kohta 12. Heinoja III (2-XXX) kuuluu seuraavasti:
Heinojan kolmas aluekokonaisuus Rajamäentien varressa täydentää Kirkonkylän pientalotonttivarantoa hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärellä. Alueen kaavoittaminen myös tiivistää taajamarakennetta.
- sivulle 188 Lisätään kohta 13. Lukkari
Pientaloalue Sompiontien varrella.
- sivulla 188 Muutetaan kohtien numerointia seuraavasti
14. Lääketehtaan alue (2-XXX)
15. Kirkonkylän täydennysrakentaminen
- sivun 189 karttaa muutetaan seuraavasti karttapiirrookseen Heinoja III –aluetta kuvaavaa sinistä ympyrää siirrettään hieman vasemmalle niin, että ympyrän vasen reuna tulee kiinni Rajamäentiehen. Heinoja I ja II –alueita kuvaava sininen ympyrä siirtyy saman verran vasemmalle Heinoja III –ympyrän mukana. Sompiontien ja Lukkarin koulun väliselle alueelle lisätään Lukkari-niminen sininen ympyrä kuvaamaan kohdassa 13. mainittua Lukkarin pientaloaluetta.
- liitteiden käsittelyn yhteydessä muistutettiin siitä, että liitteissä tulee näkyä niiden hyväksymispäivä.

Asian käsittelyn aikana pidettiin kokouksessa tauko klo 18.54–19.00.

Päätös

Kunnanhallitus käsitteli vuoden 2021 talousarviota sekä taloussuunnitelmaa 2021–2023 ja päätti jatkaa asian käsittelyä 20.10.2020 klo 14.00 alkavassa jatkokokouksessa.

Jakelu

Toimielimet

Kunnanjohtajan johtoryhmä

Talouspalvelut

Toimialojen ja liikelaitosten johtoryhmät